

Numărul 37. Oradea-mare 12/24 septembrie 1899. Anul XXXV.

Apare duminica. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2 dean 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

Literatura în Asociațiune.

Discuțiunea din adunarea Asociațiunii, de la Deva, s'a sfârșit cu un vot. Voturile fiind de nevoie în societăți, el rămâne bine dat. A cărți ar fi de prisos. Dar a nu exprima dorințele, ce ne trezește raportul dlui dr. C. Diaconovich, n'ar fi un semn bun. El ar dovedi o lipsă de interes și tocmai în contra acestei lipse erau îndreptate propunerile mele din adunarea de la Blaș.

Raportul dlui dr. Diaconovich orientează în mod *suficient* asupra mișcării literare. Cei care putem gândi câte ceva, ce întrece limitele raportului, cei ce din simptome mici pot simți adâncimea fenomenelor, vom vedea și alte destule lucruri neatînse în raport și le vom vedea bine. Vorba este, că acest raport ar trebui să orienteze bine și publicul, care nu-și face din literatură o preocupare statornică.

Cum se face acest lucru, nu am vreme să-l spun într'un diar, în mod sistematic. Dar sper, că și în scurta critică, ce voi face, raportorul va găsi câteva indicații lămurite privitoare la modul, cum îmi închipuam eu unele părți din acest raport.

Să începem cu literatura „propriei țări” — un termen neplăcut! Ea nu-î multă, dar este destul de însemnată.

Pe la începutul veacului scriseau Aron și Barac, oglinzi fidele ale epocii lor didactice, lăncede. Lăncedeala a scuturat-o Mureșianu într'o epocă de patimă, aruncând în viitor un cântec; cum aruncase Stefan-Vodă săgeata altarului mănăstirii Putna: unde se va opri, acolo va fi altarul; și ea, săgeata lui Mureșianu, încă nu s'a oprit. Dar sbârnăiala ei se aude, poate mai încet. Lăpădat și Densușianu o auziseră mai tare. După ei au venit autorii noii, mai reali și cu multă idilă în ei, Popovici de la Lugoș, Coșbuc din nord, Onițiu din sud etc. Epocile s'au caracterizat și la noi în scriitorii pe care i-au produs.

Într'o caracteristică mai amănunțită ar trebui să pomenesc firește și pe alți scriitori și scriitoare, dar eu nu voad să fac caracteristica aceasta. Vreau de-a-tădă să accentuez prin contrast, o lipsă din raportul celălalt la Deva, care nu arată nici măcar așa de pe scurt, cum am arătat eu mai sus, *în ce raport stă literatura poetică actuală cu viața noastră actuală*.

Raportul scoate la iveală un singur lucru: că s'a publicat mai ales literatură dramatică. Dar, cei care n'am cețit-o, toată ori de loc, am dori să șcim ce suflet bate în ea, cât românism, cât actualitate socială reflectă ea și cum o reflectă. Și, literatura aceasta fiind scrisă într'o parte, în care stilul reu, cuvântul greșit trebuie pândit mereu, am dori să vedem că și forma este apreciată.

Găsim înregistrate în raport și niște traduceri. Din punct de vedere al formei, dl T. Maiorescu a dat foarte de mult povețe, care și ați merita să fie urmate. Din punct de vedere al cuprinsului, al direcției, critica este tot atât de necesară. O traducere din Kotzebue d. e. trebuie să fie un prilej, la care să arătăm, că acest autor nu trebuie să fie desgroptat din morți, de oare-ce, cu toată lauda ce-a pus-o pe el dl D. Ollănescu, el rămâne periculos pentru dezvoltarea unui bun gust. La câte un prilej de-acestea s'ar putea indica care-ar fi autorii ori chiar operele vrednice de atenția traducătorilor ori imitatorilor, care sînt de altfel foarte muncitori. La 1870, scriind în „Familia” un articol despre repertoriul teatrului român, Eminescu se ținuse dator să dea astfel de povețe și bine făcea că le da. Să-l imităm.

Trec la literatura istorică.

Conspectul raportului este bun de ceva. Dar ar putea să fie bun de tot, cu două condiții: 1, să fie întocmit după cronologia materiei tratate în operele înregistrate; 2, să arate ce-î nou în ele și dacă acest „nou”, fie el un fapt, o dată, fie o concepție, este o îmbogățire reală a științei ori ba. Raportorul poate

deschide (la Bruckenthal) un volum din „Jahresberichte“ de Jastrow, poate compară și sunt sigur, că imi va da dreptate. Cui va crede, că face o obiecție dîcînd, că la opere mici orî puține ne putem dispensa de imitarea opereî citate, îi respund cu o singură vorbă: *Ex ungue leonem!*

În acest capitol ar trebui să se repețească operele istorice făcute pentru școală. Și acestea trebuie să fie deschise. Sînt în ele chestiuni de care, naționalî fiind, trebuie să ne interesăm; sînt în ele chestiuni bisericești, a căror prezentare poate fi cercetată din punct de vedere al sentimentelor, ce poate sugera modul descrierii lor; și aici cîutăm tot sufletul național orî mai bine dîs o parte din el. Eū imî inchipuiesc, că a puté gási în toate casurile cuvîntul drept și caracteristic pentru chestiuni de-acestea, însemnează a reclama partea convenită criticului literar la cîrmuirea generațiilor tinere spre — obiectivitate.

O observare, care nu privește opera raportului, poate avé loc aici. Din raport se vede, că Asociațiunea se gîndește serios să reinvieze cultivarea istoriei naționale. Gînd mîndru! Dar par că este prea departe momentul: „îndată ce vom avé creat Museul național și paralel cu acesta și secțiunile literare prevédute în § 2 al statutelor noastre“. Eū cred adecă, că adunarea materialului de documente n'ar trebui amînată de loc. Un profesor de la Brașov ar puté să adune în arhivele și bibliotecile de-acolo, altul de la Năséud în cele de la Bistrița, unul din Sibiiu ar puté lucra foarte bine la bogatul aședămînt al lui Bruckenthal etc. După indicații s'ar puté copia chiar și de prin arhivele din sate documente foarte prețioase și vechi. Literatura germană-săsească și cea ungurească ne-ar da o mulțime de regeste. Cu toate lucrările de pînă acum, ea trebuie recelită, căci ce-î mai de cîpetenie s'a uitat: viața socială, în aménunțele ei economice, juridice etc. E destul de tîrziu; lucrarea aceasta — acest ardelenesc „Hurmuzachi“ — trebuie începută și *trebuie ajutată cu bani de la centru*, pentru ca oamenii să fie obligați să lucreze, nu rugați și convinși cu simple motive sentimentale. Când lucrările acestea vor fi înaintate, se va vedé, că-î greșită părerea raportorului, care crede, că mai ales la noi istoria bisericească este mult mai importantă, decît la alte neamuri. *Ni se pare*, dîc eū, și ni se pare, fiind că ea a fost cercetată mai mult și s'a petrecut mai la suprafață, în unde mari, védute bine.

Dl dr. Diaconovich ar face bine să lucreze un plan al acestor lucrări și să-l trîntească ca o bombă în mijlocul adunării viitoare. Entuziasmul pentru lucrări mari nu se deșteaptă cu țîrăita. Un plan complet poate trezi și sentimentul de jertfire pentru un scop așa de bun.

Literatura didactică trece cam lesne în revista ce-î face raportorul. „Critica competentă“, de care vorbește raportorul, își va fi făcut datoria. Dacă și-a făcut-o va fi spus poate și vre-o idee, pe care am salutată-o bucuros și în raport. A da relief ideilor, ce altfel trec nevédute de lumea mare, și védute numai de specialiști, nu-î problemă nevrednică de-o adunare a Asociațiunei. Și-apoi, orî cât de competentă ar fi fost critica, este o chestie mare, ce nu poate să fie trecută cu vederea în raportul acesta: e chestiunea limbii în manualele școlare. Stilul lor ar trebui să fie cercetat foarte sistematic și protestul eventual ar trebui să fie oficializat — în adunare. Când pe pagina a doua a unei psihologii însemnate în raport, aflî, că propedeutica „subministră“ cunoștințe, raportul nu are dreptul, ci are

datoria să dîcă: „Cu părere de reū am védut, că stilul unor cărți este încă prea latinizat și că vocabularul latin-român al lui I. Nădejde, care cuprinde cele mai potrivite cuvinte românești, nu este folosit la traducerea cărților românești — în românește“. Și grămădind pilde, pilde, contribuiești la romanisarea limbii din cărțile de școală.

Privitor la capitolul de literatură bisericească am de dîs un lucru identic cu ce vreaū să spun relativ la presă: améndoué pot servi mai bine capitolul despre literatura istorică. O scriere ca „Momente memorabile relative la alegerea de mitropolit“ nu-î scriere istorică? De ce nu o găsim unde se cuvine? Orî istoria cea mai nouă, a dîlei de 8 august — raportul este subscris în 9 august — nu-î vrednic să figureze la istorie, dacă ar fi însemnată prin vre-un act mare? Cine a deschis orî va deschide pe Schultthes, Geschichtskalender, va înțelege mai ușor ce vreaū să dîc. După pilda aceasta poți indica (Regest!) la literatura istorică acei numéri de dîare, în care se găsesc acte de oare-care însemnătate. Ce fericiți n'am fi noi, să nu cîutăm ađi cu sêptlămănilé câte-o notiță veche, câte un act perdut prin gazete. Acestea nu sînt multe, dacă le-aplicî o măsură istoricește esactă. Ele n'ar spori prea mult raportul. Eū le-aș da un sub-titlu d. e. documente istorice contemporane. Astfel presa, cu care dl Diaconovich s'a pus cam reū, i-ar puté spori valoarea raportului și în acest chip.

Presa —

De ce se ocupă dl Diaconovich cu ea? De ce nu-î calculează numai tirajul, lăsându-o să-și facă datoria, cum se pricepe și cum poate? De ce s'o isbești, când prestigiul îi este atât de trebuincios? Fiind că nu face destulă literatură! Dar dacă-î așa, să mi se dea voie să invinovățesc pe oamenii, pe care cu drept cuvînt îi laudă dl Diaconovich în alte capitole ale sale și să-î întreb pe ei: De ce nu-și publică istoria, filosofia etc. în foițele cotidianelor, de ce fac cărți și broșuri, de ce nu mai păstrează și pentru gazete munca lor?

Nu me ocup și cu alte părți ale raportului, pentru că n'am intenția să scriū studii aménuațite, ci impresii. Studiile trebuie să remăe pe sama celor ce pot urmări de-aproape tot, ce se scrie în Transilvania și Ungaria. Impresiile celor de departe aū inse mai multă liniște în giurul lor.

G. BOGDAN-DUICĂ.

Cugetări.

Dacă tinerii trebuie să se gîndească că vor îmbetrăni, nu trebuie ca bătrânii să uite că aū fost tineri, și că atunci nu eră tocmăi ușor a se feri de tot ceea ce acum numesc slăbiciuni și viții.

*

Robul nu are decăt un stăpân. Ambițiosul are de stăpâni pe toți aceia cari pot favorisa pozițiunea lui.

*

Înghițim cu plăcere minciuna care ne măgulește, și bem cu picătură adevărul care ne ustură.

*

Prietenul care ne ascunde defectele noastre, ne face mai mult reū decăt dușmanul care ni le arată.

*

Plăcerile sînt ca alimentele: de cele simple te desguști mai puțin.

„Faceți pace“ ...

Solemnă liniște domină în camera întunecată ...
La o mescioară, în tăcere, un club de câțiva spiritiști
Uitatu-și-aũ de traiul zilnic și cu gândirea luminată
Trăiesc acum în sferi senine, unde 'ncețază a fi triști.

Se mișcă masa. E un *spirit*. Lin tremură unite mâni.
Ce spirit e? — Întrebă *mediul*, cu glas încet și 'nfiorat...
Puternice mișcări de masă numesc un sfânt pentru Români:
— E *Avram Iancu*, neuitatul, el mândrilor munți Impărat...

Viea să vorbească. Toți ascultă cu respirația suspendată,
La slovele de alfabet marchează masa cu semn tare.
Ușor se fac din slove 'n slove cuvinte la 'nțeles îndată
Și când citesc, se 'nfiorează cu toții de 'nțelesul mare...

Citesc și nu te vine-a crede. Le pare ne'nțeles cuvântul,
Ce dice „faceți pace“, pace să fie-odat' între Români!...
Pe urmă spiritul dispăre și masa e ca și mormântul
De 'neremenită și floruri cuprind acum unite mâni...

Ca la semnal de înfrățire, cu drag se strâng de mână toți.
Și repețază cu 'nspirare cuvântul binecuvântat...
La glasul scump al celui mort se înfrățesc ai lui nepoți;
Cari plâng de bucuria sfântă că adevărul aũ aflat

**

Ajuns-am, frați Români, amare clipite de păcat și reu.
Că nu mai șcim de înfrățire și ne certăm inversunați,
Sântem alăt de negri 'n suflet, că ne-am uitat de Dumnezeu,
Și pângărim o moștenire de scumpi părinți martirisați...

Nu ne 'nțelegem vii cu vii. Dar morți apar dintre morminte,
Cu graiul dulce pun de pace și de frăție între noi...
Un *spirit* spus-a adevărul, vestindu-ne cereșei cuvinte:
Să ne 'nfrățim d'acum, uitării să dăm a certelor nevoi...

Cluj iulie 1899.

IOAN SCURTU.

Limbagiuł batistei în amor.

Limbagiuł batistei în amor este foarte desvoltat
așă încât pentru diferite lucruri se află o expresiune
potrivită.

Iată unele din acestea:

A pune batista la buze însemnează — cunoșcință
— la ochi: sânt trist — a lăsa-o să cadă jos: voesc
să fim amici — a o învêrti între amêndoue mânilor:
indiferență — a-ți șterge amêndoi obrăjii: te iubesc
— a lăsa-o mai mult timp pe obrazul drept: da — pe
obrazul stâng: ba -- a o învêrti în mâna stângă: aș
voi să scap de tine — în mâna dreaptă: iubesc pe
alt cineva — a o îndoi: aș dori să vorbesc cu tine
— a o flutură deasupra umêrului drept! urmează-me
— a o ține cu amêndoue mânilor de colțuri: așteaptă
— a neteđi fruntea: sântem supraveghiați — a o ridi-
că spre urechea dreaptă: te-ai schimbat — pe ochi:
ești crudă — a o învêrti în giurul degetului arătător
de la mână: sânt logodită — în giurul degetului al
treilea: sânt măritată.

I u o n.

— Tip original. —

Dedicat nu „Lui“, ci „Ei“.

Aș, nu se poate! Cum, nu cunoașceți pe prietinuł
meu Iuon? Ne mai pomenit! Poi departe peste
hoțarêle pământului, ce se întinde din Dunăre în Hâr-
tibaciũ, i-a mers numele, și nu este sătuleț, unde reîn-
tors vre-un tiner de la învățătură, să nu-ı fi dus ves-
tea! Doar' el e ficiorul tată-so, și tatăl seũ ar fi cel
dintêiũ virilist, — dacă n'ar fi un uncur, — în comuna
lor, și comuna lor numeră șapte-șeci de gazde, — li-
piți pământului de săraci. Mai e pe deasupra și învă-
țător, și încă pensionat; nu pentru că n'ar fi harnic
de muncă, ci pentru că e mai ușor, me rog, să inca-
sezĩ pensia așă cu hârtia pe hodinite, decât să slugești
pe o plată eventual mai mică, pe care n'o poți scoate
nici cu mătăul... Ce păcat? Acı nu poate fi vorba
de păcat, pe câtă vreme cu toții șcim, că pensia o
plăteșce statul, și apoi noi Români nu putem luá cât
am vrê, căci de bună voie și așă nu ne prea indulcim
din vistieria statului. Incolo n'am ce dice, tată-so e ro-
mân de la roată: neobosit muncitor în ale sale, bun
la suflet, verde ca stejarul, pururea vesel și neclintit
aderent a sfeții Scripturii, care ne învață, că „vinul în-
veseleșce inima...“ ba mai mult chiar: berea și ra-
chiul în consecvență încă nu sânt tocmai supêrăcioase
sufletului omenesc, pentru ce le-am ignorá dar?!

Așă e tatăl și Iuon e ficiorul tată-so!

Dar' ce am eũ cu tată-so? — Să trăiască pân'
ce-și va ridicá pensia din vistieria statului român, iar
eũ să continuũ a ve prezentá pe prietinuł meu Iuon!

Însedar doriți, căci de fãptura lui nu me acăț
a v'o descrie! E ca toți oamenii, nimic de prisos și
nici o scãdere; cel mult dacă v'aș spune, că umblă
puțin a coghile, sau cum se mai dice pe la noi: co-
șeșce! Ce să-ı faci? A fost o iarnă grea și însedar i-aũ
pus ai lor, — o plocă de rachiul de prune mai tare
ca gerul, — în căruța lângă el, căci până în oraș nu-și
mai simția picioarele. I-aũ degerat, iar el în loc de
apă rece, s'a pus cu ele la foc. Atunci încă nu șcicia,
că „cuiũ cu cuiũ se scoate-afară“. Destul, că nu mai
e stăpân pe ele și de multe ori îi umblă, — mai ales
la joc, — ca hădăragul și grumazul de nojiță al îm-
blăciilor.

Dar ce-are a face? — vorba fraților de dincolo,
— un om de calapodul lui Iuon nu se judecă după
picioare! Capul și inima respund. Apoi dacă voiți a-l
cunoașce mai cu deamêntul, ascultați-me — rogu-ve
— cum l-am cunoscut eũ și ve garantez, că veți do-
bândi plãsmuirea figurei lui.

Erá pe vremea de vecinică tristă pomenire, când
mândra noastră chestiune națională de la înălțimile
necuprinse, amețită se rostogolise în afundimĩ până ađi
nepêtrunse, iar corifeii pe întrecute strigaũ „în lumea
largă, că chestia-ı furată, prin intrigă“... și nu se gã-
siá om muritor, care pe acelea vremuri țiar fi putut
da firul înțelegerii celor ce se petreceau pe piața vieții
noastre naționale.

Pe atunci Iuon erá octavan într'un gimnas cu at-
mosferă archișovinistică; cu toate aceste el de la înce-
put a fost „primus inter pares“, căci din fire e blând
ca porumbul și înțelept ca șerpele. Multe a auđit el,
dar n'a avut prilej și răgaz, ca să oblicească de toate
cum stău. Cum s'a vœđut inse cu atestatul de maturi-

tate în mână, iute și degrabă l-a așezat, — pentru siguranță, — la tată-so după șerpar și el așa la mine în seminariu, ca să știricească: „cum mai stați trebile și ce mai dic domniî nostrii?“

Cum adevă? La mine să fi fost vrăjitul fir al Ariadnei? Da de unde! Aveam înse la arhivul meu un an de martiraj, pentru că strigat-am celor ce de la Golgota aduceau semnul biruinței noastre „Osana“; mai eram apoi și a cincea roată în redacția unei foi românești. Cine — întreb — între astfel de împregiurări ar fi culezat să-mi conteste competența de a me pronunța în cauză? — Ori și cine! Numai Iuon nu, el odată cu capu nu!

A venit tare în credință că-l voi lumina și m'a întrebat, dar răspuns n'a cerut „stante pede“, ci ca Român adevărat m'a poftit în areopagul, unde de o vreme încoace se face politica românească! Am desbătut, am descurcat, până ce ne-am incurcat — la limbă și la cap! În sfârșit ne-am despărțit ca să ne vedem la universitate, larg teren de străduință pentru tineri cu foc juvenil în piepturi și cu dor aprins de muncă pentru propășirea neamului, din care am odrăslit.

Dar să revin la portret și să marchez trăsăturile cardinale, cari constituiesc individualitatea prietinelui meu! El se impune prin originalitatea fețoarească a caracterului său românesc. Dumnezeu l-a făcut pe Român: răbduriu la muncă, curat la simțăminte, franc în expunerea gândurilor sale, sincer cu deaproapele și neîmpăcat cu dușmanul său. Iuon e Român leit.

Școala a nobilitat numai, a lustruit aceste petri nestimate, ce alcătuiesc frumoasa salbă a caracterului său, dar nu i-a falsificat nici una. Inovațiile convenționalismului modern de el nu se leagă. O fire mai conservativă decât granitul. Între prietini, ca și în societate de dame, pe fața lutoasă a căsii lor, sau pe parchetul luciu al saloanelor, Iuon face aceleași mișcări de o naivă originalitate și grăește rupt-ales, încât te farmecă din primul moment. Pe cei de față îi tractează cu francheța și asprimea obișnuită în dejudecarea celor absenți, iar scăderile lui le mărturisește și le recunoaște fără încungiur înaintea tuturor. Conștientos în îndeplinirea datorișelor sale, când se pune studiază de la os făcându-și toate examenele „cum laude“, iar în pieptul lui el poartă durerile întregului neam românesc!

După toate aceste, — stimate matroane candidate de soacre, — să nu ve părească iluziile dacă ve spun, că la praznice însemnate Iuon aduce bucuros prinoase și deului Bachus, căci vorba lui, ori-ce am dice: Românii sântem și Românului adevărat îi place — — cupa plină.

Aceste sânt palidele conture, în cari se mișcă individualitatea prietinelui meu. De voiți înse, ca să-i aveți chipul deseversit, poftiți cu mine la Pesta, căci Iuon ne așteaptă la gara „Centrală“.

Apoi da, — cum ar dice Báltag, — căci Iuon din august pleacă la Pesta, ca să întomească cele trebuincioase pe când sosește „nația“. Întimpină pe fiecare la gară; conduce pe „balici“ la societate, le dă informașunile de trebuință la înscriere, le recomandă cvartir, ba de multe ori are rezervat și câte un post pentru cei mai lipsiți. — Are deș, căci Iuon la 5 ore dimineața dă coate prin legiionul muritorilor de foame, ca să poată străbate mai iute în administrația țiarului „Budapesti Hirlap“ și cel dintei cîteșce coloana ultimă din „Apró hirdetések“-urii!

Toate aceste Iuon le face pe lângă o singură condiție: ca respectivul să se înscrie de membru la societatea: „Petru Maior“. El e cel mai trudit dintre toți, căci el e sufletul societății! Dacă e vre-o ședință, cor sau altă consfătuire, pe când ceialalți nici habar n'au, Iuon de mult măsură nerăbdător cu pași îndesați sala. Deodată numai tușește aspru și pleacă mâniaș! Unde? După membrii pe la cvartire și prin cafenele!

De se întâmplă să deie peste vre-unul, care mai și căreșce, odată și bine îi „cîteșce căzania“ așa cum o învățat-o de la tată-so. Atunci să nu fiți nici aproape, mai ales de va fi și ceva vreme tare.

Amărit odată de atâta nepăsare pe un moment și-a exprimat mândria națională și a spus-o fără ocol în plenul ședinței că: „Românul e o nație slabă!“ Un murmur infernal a urmat după aceasta nesocotită osândă și apoi o propunere concretă: „Să dăm afară pe renegatul!“ — Incidentul s'a aplanat, dar Iuon de atunci mereu o spune și măhnit, că unul dintre „ai nostrii“ mare ponos a ridicat asupra lui și grea povară îi sânt vorbele acele pe suflet!

— Auți aci? Să-i dice lui „renegat“, când el se îngrijeșce de toate, până și de „pinea“ Societății. Ce „pinea“? D'apoi ia o copeneată de blech, în care jucătorii de șah și domino au să pună câte un cruceriu de fiecare parte perdută! Mulți perd partia numai din pricina că Iuon de cum se pun la masă nu-și mai ia gura de pe ei. — „Pune mă!“ ... „Da voi de colo pus-ați?“ — „Cine v'a vedut?“ „Băgați de seamă, că odată ve cetesc căzania!“

Odată îl pune păcatele pe unul și în loc de cruceriu, sloboade în cutie un nasture de la pantalonii. Când e la scontrare, dă Iuon peste nasture... „Hăi, hăi, — căzania lui! — că ce batjocură o făcut cu mine“, și s'a pus Iuon strajă la ușă și căți au venit în ziua aceea la societate, pe toți i-a căutat, și eră vai de steaua aceluia, pe a căruș pantalonii ar fi gășit semenii nasturelului din pinea.

Am ris multă vreme de investigația lui originală și numai atunci i-am înțeles rostul, când ne-a povestit, cum într'o noapte un reufăcător le-a despoiat nucii de coajă, iar tată-so ca să afle pe tâlhar a adunat cu carul toți călțunii din sat și a cercat, care călțun se potriveșce în urma de picior a hoșului, ce s'a fost împrinat în solul moale din grădină. Nici unul; pentru că nu s'a gândit tată-so, că hoșul a intrat în grădină descult, și nici fiu-so, că cel ce a pus nasturele în pinea, nu l-a tăiat de pe pantalonii săi, ci l-a aflat poate pe stradă.

Peste tot locul și în toate e indemănatie Iuon și zelos, dar' ca la „cupa plină și voioasă“, nicăiri nu e acasă! Românul de regulă bea, ca să-și inee necasurile, și Iuon de câte ori bea, totdeauna lasă ca să-i treacă nișel peste cap beutura, căci numai așa i se pot înecă toate gândurile. Sentimental și melancolic, își începe atunci Iuon cântecul:

Măi Juane nu mai bé,
Căci calic veș remăné, —

dar tot el energic și alegru își respunde:

Pentru câte-s, pentru toate,
Românul nu-și face moarte!
Las' să beaș deci aș și mâne,
Că moartea nu șeiu când vine!..

Z I N A F L O R I L O R .

El totdeauna cântă solo, pentru că alții nu pot cânta cu el, iar el pentru toată lumea nu s'ar acomoda altora! Doar' nu pentru aceea i-a dat Dzeu urechile, ca să aibă auz musical! Iar dacă altul horește una „de pe ciaglău“, Iuon se perde în duioase reverii; ritmic dă din cap, oftează adânc și din când în când isbucnește: „Hăi, hăi, multe-s durerile sufletului de Român“ . . . .

L-am revădit acuma de curând! Mi-a spus că și-a petrecut bine pe acasă, câtă vreme a ținut fedeleșul cu rachiū, pe care l-a ascuns mamă-sa, — dinaintea tată-so, — în coșul cu grâu! A venit înse o pacoste peste capul lor.

„La început atâtea prune erau, de se încovoiauū pripoanele sub greutatea crăcilor de prună. A venit înse pârdaľnica aia de răceală și toate prunele s'aū cānit; a dat apoi o ploaie, care le-a crepat, și pe urmă aū umplut pământul“ . . .

Nu mai continuū, de și, — pe credință ve spun, — că abia am început. Dacă v'aș spune tot ce știū, n'ați mai fi curioși de a-l cunoaște în persoană, și de cunoșcința lui încă nimenea nu s'a cāit!

* *

Și acuma să spună ceialalți din tovărășie, Sulă bulgarofagul și antisocialiștii Castor și Polux, cei nedespărțiți în prielinie, dacă am brodit numai încēțva portretul prietinelui nostru Iuon!

Iar tu, dragă prietino, iartă, dacă nu te-am lucrat în Aquarele, saū dacă nu te-am cioplit din marmoră de Paros; și iarăș iartă, că chipul teū l-am dedicat „Ei“ și nu Ție! Am făcut-o, pentru că de multe ori mi-aī promis că o vei cercetă, și tu nu te-aī arătat!—?

— Ai uitat cui? — Poartă doar' acelaș pseudo-nume!

Căpălnaș, septembrie 1899.

DUPU.

C i o c l u l . *

(Monolog.)

Cioclul nu-ī primit în casă ca ori care cunoșcință, și cu toate astea înse e de mare trebuință.

Îl găsești, când ai nevoie, — nu ca pe amic, de fel, Când îți scapără măseaua și alergi să dai de el.

Ți-ar părea ciudat, nici vorbă, când de pildă, într'o ȝi în tram-car, între doi ciocli, de-odată te-aī trezi . . .

Las' că n'aī pofti la masă nici pe unul, — las' că mâna Nu le-aī da, n'aī sta la vorbă, — dar și toată sēptēmna N'aī visă decăt cosciuge, decăt ciocli prinși la danț, Și pe soacră-ta că jocă vīața ta la preferanț . . .

Bieții ciocli! și sūnt oameni ca toți oamenii, — ba încă . . .

Dar, lăsând filosofia pentru cei cu minte-adâncă, Eū ve spuiū că știū pe unul, pe Vasile Tărnăcop, Bun, ca vinul bun, cu barbă și cu mers de episcop; Săritor la toate celea, cu șcință chiar de carte, Fī'n-că ȝice dēnsul: „cine are carte, are parte . . .“ Într'o ȝi imi spune: frate, uite, crede, ȝic și ȝeți, Eū mi-am dăruit scheletul ca să-l puie la Museū. O să 'ntreb: de ce? E lesne de ghicit: acum imi place

* Săpător de morminte.

Morților s'aduc servicii; după moartea mea, voiū face Slujbă viilor. — De altfel, e presemne, și în neam: Toți ai mei trăiră ciocli. Pe străbunu-meū l'aveam Cam pe vremea lui Pasvantu; altul, subt căimăcāmie; Altul, mai încua, subt Cuza... și acū mi-ī rēndul mie.

Astea-mi spuse nu odată. Dar mai nostim e, — ve cer Taină înse, — cioclul are pe un vēr al lui, spișer. Dracul de spișer trimite pe bolnavii ce-l consultă Unu unchiū al lor, un doctor cu șcință foarte multă; Doctorul, un drac și dēnsul, îi trimite lui Vāsile Care-ī duce și-ī îngroapă. . Decī, în trei saū patru ȝile, Doctor, farmacist și cioclu, — tot un neam precum vedeți, — Căștigară toți, cu-aceiași, ca niște isteți băeți!

Vasilache-al meū presemne din născare fu să fie Cioclu. Când eră de-o șchioapă, alt n'avea ca jucărie Decăt la gândaci să 'ngroape toată ȝiua: îi pāndia, Din carton făcea cosciuge și, îndată ce-ī prindea, Le grăbiā inmormēntarea. Sara, când din întēmplare, Întēlniā în drum vr'un flutur „Cap-de-morți“, cu admirare

Îl priviā, c'un fel de frică și cu-adâncă mulțumire, Căci eră al morții ānger, în a lui închipuire. Cum avea puțină vreme de pierdut și întēlniā Vr'un cortegiū funebru, iute după dēnsul se ducea Pān' la cimitir, — cum alții cască gura la paradă Și se țin în șir de dēnsa, și se string în giur grămadă.

Cum vēȝu că-ī dă mustața, dede fuga, — pișicher, — Să-și îngroape tinereșea și viața de becher. Într'o sâmbătă, la ȝiua morților s'a cununat, Și cu fata unuī paznic de morminte s'a 'nsurat, O! de nunta lui încaltea merse vestea a minune. Om al pompelor funebre, Tărnăcop al meū se pune Și-ale capitalei dricuri cu rabat le 'nchiriază, Iar în ele, ca 'n tram-care, pe nuntașii lui așaȝă. Între dēnsele înșiră ciocli mulți, vr'o șapteȝeci, În livrele aurite, duoi în rēnd, mărășii și recī, — Și pe podul-Mogoșoaei prind să treacă 'ncet. Când vede Lumea, șirul lung de ciocli și de-atâtea dricuri, crede Că vr'o grea epidemie seceră prin Bucureșci Și că duce cu diumul leșurile omeneșei . . . Cei mai mulți își iaū căciula, unii chiar și lăcrimează; Mulți, pe străȝile din lături, mai curēnd se depărtează.

De-altfel, nu e om, pe lume, mai blājin, mai liniștit, Ca un cioclu. Vasilache, e-*aproprietar* cinstit Și cinstit contribuabil. Căt-re sară vine-acasă, Își sărută nevistica cu o dragoste aleasă, Își sărută copilașii și ocăua lui de vin, Și de lucru-și face 'n vie, patru ceasuri pe puțin. Ce grozav îi plac cartofii, — și-ī cultivă mari: nu 'ncepe

Unu 'n mână. Și pricina e că poate să le sape Cuiburii foarte-adânci, întinse, ca să scoată mult pământ, Și cartofii să-ī îngroape ca pe morți într'un mormēnt. Iar de regulă atuncea, fără voe se trezeșce „Vecinica lor pomenire“ că le cāntă lung, popeșce.

Cam ciudat e meșteșugul, ce să ȝici! dar în sfērșit Greū e până să-ī prinȝi gustul... Prost e înse, negreșit, Că nu iei bacșiș din mâna celora pe care-ī porți În plimbarea lor din urmă. . Ce sgārciți! Și dar sūnt morți!

Orî și cum, pe ne-așteptate ai și câte-o mângăere :
Să-ți îngropî tu singur soacra, — tu, cu mâna ta, plăcere
Ce nu poate-avea orî cine . . . În intimitate-apoi
Ciocliiăștia sînt oamenii, cum să ție, cu totul noui...
Mai să nici nu cređi vr'odată că ei sînt ce sînt.

Vreți poate,

Vre o pildă? Uite una mai cu vađă dintre toate :
Să-l vedeți numa 'n cămașă, precum l-am văđut și eu,
Și de-ți ție că e cioclu, — să me bată Dumneđeu!

Și fiind-că în cămașă omu-și trece-o jumătate
Din viață, — seamă oare pentru ce-am mai ține, frate,
Că 'n cealaltă jumătate ești un cioclu... sau prefect?
Timpul, firul seú și-l toarce regulat, căci e perfect
Mecanismul ce i-l dade Marea Fire, pe vecie :
Astfel, pe când cioclul nostru poate-a doua-đi să fie
Tot un cioclu, — cu prefectul... veđi, aceasta nu se știe.
Și pe urmă... și un cioclu poate fi bun la ceva :
Rog, bine-voiți pe doamna Tárnăcop a întrebá!

(După o istorioară în proză
de Lucien Puech.)

N. RADULESCU-NIGER.

Descânțece din Bihor.

I

De Mărin (bubă rea ce tot coace.)

Me luaí pe cale pe cărare, până la mez de cale.
Maica sfântă încă se luá pe cale pe cărare până
la mez de cale.

Când fu la mez de cale, se întelni cu Mărinu-'n
cale. Maica Sfântă sta și cuvêntá : Unde mergi tu Mă-
rinule, spurcatule, poganule, ucigașule? — unde
mergi?

— Maică sfântă bine făcuși, că me duc în tērgu
de sus și în tērgu de jos.

Maica sfântă întrebá : Da ce ți-í luá din tērgu de
sus și din tērgu de jos?

— Da luá-mi-oí haine de 99 de felurí, de 99 de
chipurí.

— Da cu ele unde ti-í îmbracă?

— În vinele cele dese, în carnea cea grasă și în
închieturile cele de oase.

Maica sfântă așá ție : Ho acolo nu te duce, că
acolo nu te las — în vinele cele dese, în carnea cea
grasă și în închieturile de oase, căci când tu în tērg
sosiái, tērgu — tát se spărgea și tu de aice eșiai. Da
io acolo nu te las, ci te du 'n codrii pustií, în gurile
lupoilor și 'n coarnele cerbilor. Eși Mărinule pe o sēp-
tēmână, eși pe doue, eși Mărinule pe trei sēptēmáni
— eși pe patru! Mărinule eși pe o lună, eși pe doue,
pe trei, pe patru, eși pe cincí luní, Mărinule eși pe 6
luní, eși pe 7, pe 8, pe 9, eși Mărinule pe 10 luní, pe
11, Mărinule eși pe 12 luní. Eși din oasele cele dese,
din carnea cea grasă, din închieturile de oase, și să-
cază cum seacă paiul cel de grăú curat și de secará
când îl fae cu coasa : mai mult el nu 'nverđeșce, nici
nu rodeșce. Așá și tu Mărinule, Amin.

Acest descânțec se repetează de 9 orí cu 9 pae
de grăú uscat. Paele se duc apoi în închietura gardu-
luí, ca nu cumva să calce cineva pe ele.

II

Foc viu.

Eú me rog Doamne Ție stă-mí într'ajutor mie, pe
gând ce gândesc în cias bun să întelnesc :

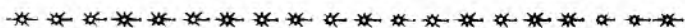
S'o țipat focul cel viu prin frig, prin căldură,
prin foame, prin sete, s'o țipat prin supărare. Eși foc
viú afará, acolo nu usturá, nu pițigá, nu duré, nu arde,
nu ferbe, eși din carne de sub carne, din sânge de
sub sânge, din piele de sub piele, eși din tot locul eși,
că aici eú nu te las nici cât e un fir de mac în 99
de laturí crepat.

Cuvintele-s de la mine, leacul Doamne de la tine.

Se repetează acest descânțecul de 9 orí cu smân-
tână — care în decursul descânțecului se freacă între
doue vase (ol și oală) apoi — pusá într'un páhar și
din páhar = uns cu ea pe unde-l doare.

Din comuna Ineu.

AVRAM IGNA.

Ursitoarele.

— Auđitá din popor. —

... După o durere grea,
Sērmana mamá nașcea...
Și când diuá se facea,
Ursitoarele ursiá,
Și precum ele ursiá,
Copilașul emânea...

Și tata dacá vedea,
Dupá nanaș se ducea,
Dar de sāraci ce erá,
Nici nanaș nu căpétá :
Ursitoarele-í grátiá :
Du-te du-l la biserica,
Ca să-l vadá Dumneđeú
Ș-o fi el nanașu teú ;
Cá la el íi tot una :
Una-í domnu cu sluga :
Doamna și cu slușnica.

Și el când le auđiá,
Copilașul cá-l luá,
La biserica-l ducea ;
Și nanaș fiului seú,
El luá pe Dumneđeú.

Creșcea copilul creșcea...
Dar tot sārác remânea,
Cá nu-í plăcea să trăiáscá :
Ca să 'nșele, s'asupreáscá,
Ci mai bine sa cerșeáscá,
La curtea cea boiereáscá.

Dar și moartea a venit,
Toți din lume aú perit :
Ceí ce-aú dus viața grea,
În cer raiu stápaniá ;
Ceí ce în viața-și petrecea,
Iadu greú cá íi munciá.

IOSIF STANCA.

SALON.

Talentele se nasc.

Se știe că filosofi de toate nuanțele discută mult chestiunea dacă talentele se nasc sau dacă se fac.

Incontestabil că mai multă dreptate au aceia care zic că talentele se nasc și se fac totodată. Fără îndoială că omul talentat are din naștere deosebite calități fizice care îl fac apt pentru o ramură oare-care a științei sau artei.

Dar aceste calități n'ar avea nici o însemnare, dacă prin educație și cultură ele n'ar fi îndrumate pe calea pe care pot să se desvolte și să se manifesteze. În acest chip talentul se face. În vederea acestui fapt s'a dis : talentul este în bună parte urmarea unei munci sirguicioase.

Câte talente n'au ramas în decursul veacurilor nerelevate, fiind că le era închisă școala ! Câți oameni nu sunt pictori din firea lor, ochii lor văd lucrurile atât de bine și de frumos, dar mâna lor nu este exercitată, ei n'au avut ocaziunea să învețe ce se poate învăța din pictură, adică să facă cunoștința acelor mijloace care fac cu puțințe reproducerea celor vădute așa cum sunt vădute, sau aproape cum sunt vădute.

Acelaș lucru se întâmplă în sculptură, muzică și în celelalte ramuri ale artei sau științei.

*

Cu toate acestea un lucru este adevărat și sprijină foarte mult că talentele se nasc și că un om născut fără anumite aptitudini, nu le poate înlocui pe acestea prin sirguință. Un adevărat talent va ști în cele mai multe cazuri să forțeze calea care singura-i poate înlesni calea de a se afirmă.

Abia acum câteva săptămâni am citit într-o revistă germană biografia unui sculptor, ale căruia lucrări umple astăzi muzeele și expozițiunile ; sculptorul dacă nu me înșel se numește Busch.

Eră fiul unor oameni simpli. Tatăl său eră cărămidar, un om de o fire absolut practică. Inclinațiunile artistice ale fiului său îi displăceau cu totul. Zadarnic preotul și învățătorul satului, cari din fericire recunoscuseră calitățile tinerului, încercară să obție pentru acesta de la părintele său permisiunea de a merge la oraș să studieze arta. Bătrânul refuză aceasta permisiune, și tinerul Busch fu silit să lucreze la cărămidă.

Ani de zile trecură, tinerul devenise aproape om, avea trei-șase și mai bine de ani. În orele sale libere și în ascuns, pentru ca să nu-l surprindă tatăl său, modela din lutul destinat pentru facerea cărămidilor, mici figurine, neîndemânate dar cari totuș dădeau dovadă că Busch avea un mare talent pentru sculptură, și un deosebit sentiment pentru priceperea și redarea formei.

Tatăl lui Busch muri. Îndată el desfăcu averea moștenită, porni la oraș și studiă sculptura. Progresă repede și ceea ce i se părea altă-dată o nenorocire, munca în gropile de lut, îi apărură astăzi ca o fericire. Cunoștințele tehnice pe cari și le însușise în cărămidărie îi folosiă acum de minune în sculptură.

După câțiva ani de studii în Germania, Busch luă drumul bătut de toate talentele mari, se duse la Roma. Eră sărac, tot ce moștenise cheltuisese în primii ani ai studiilor sale, totuș făcu marele pelerinagiū artistic.

Aceasta nu dovedește oare că talentul știe să-și facă drum și în condițiunile cele mai nefavorabile ? O regulă — ce-i drept — nu se poate stabili din acest exemplu. Cum am mai spus, multe, foarte multe talente se perd din cauza condițiunilor nefavorabile. Exemple pentru aceasta natural că n'avem, dar tot mai exemplele contrare o dovedesc.

Intr'adevăr, din când în când se găsește câte o fire mai puternică, mai energetică.

Aceasta știe să infrunte toate piedicile ce i se opun. Dar câtor talente nu le lipsește energia aceasta, fermitatea aceasta în lupta pentru atingerea unei ținte ? Biografiile diferiților oameni talentați dovedesc din pozitivă că celor mai mulți le lipsește această energie și fermitate. Se poate deci deduce că talentele cari având de luptat cu condițiuni nefavorabile, totuș reușesc să se manifesteze, formează numai excepția ; regula o formează înse marea, enorma mulțime a casurilor necunoscute, a ființelor cari se nasc cu aptitudinī mari, fără ca să poată usă de ele din cauza greutăților ce li se pun în cale de societatea sau învățământul reū organizate.

*

Nu odată întâmplarea a făcut pe unii să descopere talente mari în amicii lor, sau chiar în slugile lor, pe cari multă vreme nu le creăuseră că ar întrece cu o iotă măcar sfânta mediocritate.

Un astfel de cas mi-a fost povestit acum câțiva timp de către un coleg de aci. Casul s'a petrecut acum câțiva ani.

Societatea filosofică din Goettingen anunșase un concurs. Cea mai bună lucrare asupra unei opere a lui Kant. Critica rațiunei pure, avea să fie premiată. Ca de obicei lucrările trebuiau prevădute cu un motto. Numele autorului inșe eră închis într'un plic, pe fața căruia se află acel motto, pe care îl pusese în fruntea lucrării.

După multă discuție, juriul decernă cu multă laudă premiul unei lucrări. Veni și ziua când trebuia să se deschidă plicul conținând numele autorului. Plicul fu deschis, și cine nu-și închipuie stupefacția membrilor juriului când citesc numele autorului : „Eugen Schmidt, copist la tribunalul din Solnoc (Ungaria)“.

Mai mare inșe a fost stupefacția amicilor și a superiorilor lui Eugen Schmidt, începând de la domnul greșier și până la ministru, când cetiră în diare că Eugen Schmidt, pe care-l știeau măestru în copiatul actelor, a fost premiat pentru o lucrare filosofică, o lucrare încă asupra filosofiei lui Kant, și premiată cu distincțiune dintre mai bine de o sută pe lucrări datorite penelor unor oameni de profesiune filosofi.

*

Aș pute să intrerup aci povestirea, de oare-ce exemplul pe care am voit să-l citez, încetează aci. Dar știu că cetitorii vor fi curioși să afle cele ce au urmat, și de aceea urmez cu aventura filosofică a lui Schmidt.

Presă ungară, cum a aflat despre cele ce s'au petrecut la Goettingen, a început o campanie în favoarea lui Schmidt, care a și fost chemat de ministerul de justiție la Budapesta. Aci — pentru ca să-și poată urmă studiile — a fost numit bibliotecar al ministerului de justiție. Totodată s'a înscris la universitate, și

a depus examenul de doctor în filosofie, cum nici nu se putea altfel, cu un succes enorm.

Continuând studiile filosofice, doctorul Eugen Schmidt evolua în acest timp spre anarchism și scrisese mai multe lucrări filosofice extreme și radicale, în care predică anarchismul, propaganda prin fapt, etc. Nimeni în Ungaria nu șica despre această nouă activitate a copistului de altă dată. Cărțile apăreau toate în Germania, și dacă cetitorii lucrărilor filosofice asupra lui Kant nu sunt legiune, apoi cetitorii cărților filosofice-metafisice, anarchiste, sunt și mai puțin numeroși.

Intr-o zi înse doctorul Eugen Schmidt se vedu toțuș deranjat în activitatea sa filosofică și în dulcele farniente de bibliotecar. Ministrul de justiție îl chemase la densus.

Ce se întemplase?

Nimica toată. Nimeni nu citia cărțile anarchiste ale lui Schmidt, dar poliția prusacă le cetia. Și una din aceste cărți s'a părut Hermandadei prusace ca fiind prea subversivă... Ea a dat deci judecării pe editor și pe autor. Editorul eră lesne de găsit, dar pe autor ia-l de unde nu este.

Ve puteți inchipui ce schime a tăiat poliția prusacă, când după multe și minuțioase cercetări a aflat că autorul, doctorul Eugen Schmidt, este bibliotecar al ministerului regal de justiție unguresc; dar nu ve puteți inchipui obrazul ministrului de justiție când primind denunțul poliției prusace a aflat că blândul seii bibliotecar este un groaznic anarchist, care aruncă bombe și ascute pumnale, varsă sângele și incendiază casele bogașilor, toate acestea bine înțeles numai pe hârtie...

Cum am spus deci groaznicul anarchist, cu mintea celui mai distrat profesor german, apărū în fața șefului seii. Acesta-i puse în vedere denunțul poliției prusace, căutând să-i dovedească prin invocarea a tot soiul de chițibușuri advocățesce, că funcțiunea de bibliotecar al ministerului regal de justiție nu este compatibilă cu aceea de anarchist, fie chiar numai anarchist de hârtie sau pe hârtie, ceea ce-i tot una, fiind că corespunde absolut credinței ministrului de atunci despre anarchismul doctorului Schmidt.

Acesta nu voi să creadă înse spusese ministrului. Ministrul invocă argumentul suprem: așa de departe îi dote a înțelege că are de ales între slujbă și continuarea nouii direcții în filosofie, direcție la care Schmidt ajunsese pornind de la Kant. Fostul copist renunță la slujbă și continuă să evolueze în spre Stirner.

Știu că curiositatea omului e mare; cetitorii me vor întreba deci: din ce trăește Schmidt? Voiu răspunde că de când a venit din Solnoc la Budapesta, a găsit-o pe ea frumoasă și bogată, — așa că acest roman absolut adevărat, se sfârșește ca toate romanele, cu bine.

*

Fără îndoială că doctorul Schmidt este un talent, pentru că trebuia să aibă deosebite aptitudini care îl îndemnau să studieze filosofia, pentru ca în orele libere ce-i rămăneau pe când eră copist la Solnoc, să se ocupe cu scrierea unei lucrări asupra lui Kant. Fără îndoială mai ales, că fostul copist dovedește că talentele se nasc.

Din cele spuse până acum, reiese că talentele se nasc și se fac totodată, dar că talentele nu se pot face.

Cine n'a adus de la nașcerea sa anumite aptitudini pentru ca să fie musicant, poate învăța orî și cât

musica, poate cânta din doue-spre-zece instrumente, musicant nu este.

Ceea ce am spus despre musică, se poate spune și despre pictură, poezie, etc. Cineva poate scrie versuri foarte corecte, extrem de corecte chiar, și să nu fie poet, poate să învețe a desena și picta bine, și să nu fie pictor.

Talentele se nasc. Ele se manifestează înse numai dacă aptitudinile speciale care le constituie, se dezvoltă prin educație și cultură. Talentele deci se nasc și se fac totodată. Nu se pot înse face talente, din oameni care nu s'au născut ca atare.

B. BRĂNIȘTEANU.

Zina florilor.

— La ilustrația din nr. acesta. —

Ilustrația noastră din numărul acesta înfățișează o idilică serbare populară, reprezentată prin un tablou alegoric de toată frumusețea.

Desemnătorul a versat în tabloul acesta toată fantasia sa poetică, spre a prezenta bucuriile ce ofere natura, tinerețea și amorul.

Orî care din figurele ce se impun vederii noastre, ne deșteaptă plăcere și toate împreună ne fac impresiunea unui vis încântător.

LITERATURĂ.

Producțiunea noastră literară. Sub titlul acesta au apărut în „Tribuna“ doi articoli, semnați de dl L. Rus. În primul dsa dice, între altele: „În general se susține că la noi (Ardelenii) ar fi oare-care — chiar frumoasă — mișcare literară. Aproape cu toții afirmăm acest progres, influențați mai mult sau mai puțin de laudele publicate în unul din primii numărî ai „Convorbirilor Literare“ din 1898. Nu au fost respinse laudele „Convorbirilor“ și nici nu se putea, căci sufletelor necăjite le cade bine; pentru ele e o mângâiere orî ce vorbă de bine, o prind în rociul lor și nu o lasă să mai scape, ele singure cu drag și-o repetează într'una. Trebuie să ne pară bine, când vedem că frații „de peste munți urmăresc cu atențiune nu numai mișcările noastre politice, ci și cele literare — da! și cele literare, atât de puțin știute și băgate în seamă de lumea de dincolo. Nu am respins laudele „Convorbirilor“. de și nu se cădea să ne prea lăsăm măguliți, să ne prea încredem în aceste laude; căci dacă ne dăm bine seamă, putem vedea ce mică și neînsemnată e mișcarea noastră literară, și cât de puțin îndreptățiți sîntem să ne fălăm cu echoul ei, de cumva îl are“. Nu șcim cine au fost aceia, pe care i-au influențat laudele „Convorbirilor“, căci impresiunea lor nu s'a manifestat în publicitate. Șcim înse, că dl Ilarie Chendi a declinat încă atunci în coloanele revistei noastre aceasta onoare nemeritată și a redus-o la adevărata ei valoare. Respingerea dsale, apărută în nr. 18 din anul trecut al „Familiei“, a produs un răspuns în „Convorbiri“, la care numitul nostru colaborator a replicat în nr. 27 și 28 al revistei noastre, ceea ce a stîrnit o observație vehementă în poșta redacției „Convorbirilor“, care ș-a atras apoi un articol final al dlui Ilarie Chendi, în nr. 49 din anul trecut al „Familiei“. De articolul dlui Ilarie Chendi a luat act și

raportul dlui prim-secretar dr. Cornel Diaconovich, prezentat adunării generale din anul trecut a Asociațiunii. Care va să zică, chestiunea aceasta a fost discutată, laudele „Convorbirilor“ au fost respinse. Dacă cu toate acestea, dl L. Rus susține contrarul, prin asta arată numai că dsa a trecut cu vederea toată discuțiunea pe tema aceasta. În articolul al doilea, dsa își exprimă dorința să avem și noi Români de dincoace o revistă ca „Convorbirile Literare“. De sigur, înțelege „Convorbirile“ din perioada primului pătrar de veac. Cine n'ar dori aceasta? Și nu ne lipsesc decât trei factori: scriitorii, publicul cetitor și fondurile.

O nouă carte de Coșbuc. Dilele trecute primăram din București, din librăria-editoare Sfetea, o nouă lucrare a distinsului nostru poet, dl George Coșbuc. Volumul poartă titlul: „Povestea unei coroane de oțel“. Și conține descrierea războiului românesc pentru neaterinare, scrisă anume pentru țărâșime. Autorul își împărțește lucrarea în trei capitole de frunte. Primul, intitulat „Domnitorul“, ne povestește partea ce Domnitorul Carol a avut în războiul acela, începând din vremea în care armata rusească a trecut prin România în Turcia și urmând cu chemarea într-un ajutor de cătră marele duce rusesc a prințului Carol, rolul ce acesta l-a avut în conducerea operațiunilor războinice, la asediarea Plevnei și la capitularea lui Osman pașă și încheie cu întoarcerea din război. Partea a doua, cu titlul „Oastea“, descrie trecerea Dunării, luptele din redute, căci „povestea războiului nostru, zice autorul, e povestea cuceririi redutelor“, Grivița unde „au pus mâna Români pe patru tunuri și pe un steag“, Smârdan, Rahova, Inova, Hîrleț etc. ambulanțele, spune cât de neomenesc s'au purtat turcii chiar și cu morții, ei au tăiat cu topoare pe maiorii Șonțu și Nicolae Ion, pe căpitanii Năstase și Mărcineanu, împușcau în glumă pe răniții români. Numai după ce s'au îmbolnăvit turcii de miros greu și n'au putut să mai trăiască în putredirea cărnurilor, numai atunci s'a îndurat Osman să dea voie Românilor să-și îngroape morții. Asta a fost o pată pe numele cel strălucit al lui Osman; viteaz om și cuminte, dar la suflet tot păgân. Capitole deosebite se ocupă de pedestre, de tunari și săpători, de apărarea steagurilor, de călăreți și de tabera Plevnei și în special de oficerii români și încheie cu intrarea oștilor în București. Al treilea capitol, „Țara“, schițează vrajba dintre Români și turci, încordările neamului intrând în război, îngrijirea răniților, rolul delicios al Doamnei Elisabeta la mângăierea răniților. În sfârșit proclamarea independenței și a regatului, încoronarea cu coroana de oțel. E de prisos să spunem, că limba e frumoasă, ușoară și clară, cum știe s'o mănuiască meșterul limbei, poetul nostru Coșbuc. Cartea e intercalată cu mai multe portrete și ilustrațiuni. De vândare în ori care librărie.

Almanachul învățătorilor. De curând a apărut la Caransebeș un „Almanach“ editat din incidentul adunării generale jubilară a Reuniunii învățătorilor de la școlile confesionale gr. orient. din diecesa Caransebeșului, ținută în zilele de 10/22 și 11/23 septembrie 1895, cu care ocaziune s'a inaugurat monumentul lui Constantin Diaconovic-Loga. Precum se vede, publicarea Almanachului a întârziat mult, cu toate acestea el n'a perdut nimic din valoare, căci conține multe lucrări totdeauna vrednice de citit. Între acestea s'au adunării jubilară din 1895, dimpreună cu toate cuvântările ținute atunci, de președintele Iuon Ionaș, de episcopul Nicolae Popea, de învățătorii Iosif Moldovan din Arad, Iosif Micleu (gr. cat.) din Lugoș, Iuliu Vuia, de

membrul fondator Ștefan Antonescu, de profesorul Popea, — precum și cuvântarea rostită de președintele Iuon Ionaș cu ocaziunea deschiderii monumentului lui Constantin Diaconovic-Loga, a învățătorului Nicolae Ștefu, a învățătorului Iuliu Vuia, rostită tot cu aceea ocaziune, în fine o odă de dl T. V. Păcățian. Urmează raportul Reuniunii la jubileul de 25 ani, de notarul ei învățătorul Ioan Marcu, cu niște date foarte prețioase. Avem apoi conșpectul tuturor disertațiilor ținute în adunările Reuniunii începând de la înființarea sa și până în 1895. Urmează partea intitulată „Elaborate“. Iată autorii și titlurile lucrărilor lor: Ales. Mocsonyi, Quem dii oderunt, pedagogum fecerunt; Sava Molin, Învățământul intuitiv în școala populară; George Dragoescu, Ce spor au să arate cele trei clase inferioare ale școlii populare elementare; Ilie Trăilă, Simplificarea grafiei și ortografiei; V. Babeș, Politica culturală, rațională, morală; dr. At. Marienescu, Școala în anticitate; dr. Ilarion Pușcariu, Impresii dintr-o adunare generală a Reuniunii învățătorilor din diecesa Caransebeșului; Ioan Mareu, Reflexiuni asupra examenelor din protopresbiteratul Buziaș; dr. Georgiu Popa, Martiri în toate timpurile; Ioan Miclea, Cum trebuie să fie învățătorul; George Cătană, Lupta de la Belgrad 1456. În sfârșit sentințe de: Nicolae Popea episcop, Iuon Ionaș, Andrei Ghidiu, dr. George Popovic, Trifon Miclea, Măxim Popovic, Aurel Drăgan, dr. At. Marienescu, Emanuil Ungurian, Iosif Vulcan, Ștefan Antonescu, Ioan Pop Reteganul, Vasile Petri, Ioan Marcu, George Dragoescu, Iosif Velcean, Ios. Moldovan, George Cătană, Traian Hențu, Ioan Tuducescu și Damaschin Gruescu. Epistole și telegrame de felicitare. Tipografia diecesană din Caransebeș a tipărit frumos Almanachul.

Din „Enciclopedia Română“, editată din însărcinarea și sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, de dr. C. Diaconovich, prim-secretarul Asociațiunii, a apărut fasc. 16 cuprindând articolele Fuligo—Golescu. În acest fascicol aflăm numeroase articole de interes special românesc: ca: Gabrielescu, Gane, Gavra, Gavril, Gelu, George (mitrop.), Georgescu, George Ștefan, Gerasim Timuș, Ghenadie, Gheorghian, Gherea, Ghica, Gion, Giurgiu (Patak) episcop, Goian, Goldiș, Golescu; apoi articole de literatură ca: Gazeta Transilvaniei, limba și literatura germană, etc.; articole de istorie, etnografie și geografie: Gaius, Galați, Galiția, Galli, Galiia, Genua, Geografia, Georgia, Gepidi, Germani, Germania, Geți, Géza, Gberghio, Gherla, Ghimeș, Giesshübel-Puchstein, Girondini, Giurgeu, Gleichenberg; articole de filosofie: Gândire, Geniu, Gnostic, Gnosticism; biografii străine: Galilei, Gambetta, Garibaldi, Gaster, Gay-Lussac, Gladstone, Goethe, Gogol; articole diverse: Fumat, Fundațiune, Furnal (ilustr.), Galactometru, Gălbinare, Gărgăra, Gât, Gaz, Gelosia, Gemeni, Gen, Genealogia, Generațiune, Geologia, Geometria, Geotropism, Ghiața, Gibbon, Gimnasiu, Gimnastica, Gips, Gir (Giro), Glanda, Gloata, Glob, Glycosa, etc.

Concurs literar. Reuniunea învățătorilor gr.-cat. din ținutul Hațegului publică concurs cu premiu de 100 coroane pentru cea mai bună „Geografie a comitatului Hunedoarei împreună cu monografia comunelor, cari pentru Români sunt de însemnătate istorică“. Operatul, în extensiune de cel puțin 10 coale manuscris, trebuie scris în stil popular. Pot concura numai membrii Reuniunii. Terminul 1 august 1900. Un exemplu acesta vrednic de imitat și de alte reuniuni.

TEATRU.

Teatrul Național din București. Dl. Scarlat Ghica, fiul reposatului bărbat de stat și academician Ion Ghica, a fost numit director general al Teatrului Național. „Noul director general, scrie „Timpul“, n'a avut încă prilejul de a da dovezi de destoinicie în materie teatrală, dar este un tiner cult și energic, care prezintă toate garanțiile unei activități fecunde pentru dezvoltarea unei instituțiuni culturale. Dl. Scarlat Ghica mai are și un alt avantaj: dsa este fiul unui bărbat eminent, care a jucat un rol de frunte în această țară și în special pentru propagarea Teatrului Național. N'are prin urmare decât să urmeze tradițiunile lăsate de părintele său, adăogând o muncă inteligentă și de sigur va isbuti în misiunea care i-a fost incredințată. Despre noul subdirector, dl. Ștefan Velescu, este destul de a aminti că este un fel de părinte intelectual al celei mai mari părți din artiștii noștri dramatici. El însuși a fost odinioară un artist fruntaș și în lunga sa carieră ca profesor la conservator, a dat destule dovezi despre valoarea sa. Așa dar, conducătorii sânt buni; vorba este acum să fie ajutați, atât din partea artiștilor cât și din partea publicului și a presei“.

Producțiune teatrală în Cohalm. O parte din tinerimea studioasă din giurul Cohalmului a dat la 15/27 august acolo o reprezentație teatrală. S'au jucat piesele: „Sărăcie lucie“ comedie populară de Iosif Vulcan și „Biletul de tramvai“ comedie de Gr. Mărunțeanu. Prima, se scrie „Gazet. Transilvaniei“, s'a predat numai de fete și tineri țărani din Cohalm, făcând mare bucurie publicului, căci au dat dovezi, că țărâna noastră nu e tocmai așa de inapoiată și lipsită de dorul după cultură și progres, după cum dușmanii noștri o descriu. Mult haz a produs Viligă, nebunul satului, care rol l-a jucat foarte bine un tiner țărân, Mănoiu, din Cohalm. Eră destul numai să se prezente pe scenă cu mișcărilor sale, ca publicul să izbucnească în ris. De-asemenea și celelalte roluri au fost executate bineșor, putem dice chiar peste așteptare, din partea tinerilor țărani. Cântările din această piesă au fost executate înse cevaș prea monoton și pe-o coardă prea jalnică. A doua piesă a fost predată de dñii George Repede (Homorod) și Haizea (Cohalm) și de dsoarele Berca și Spornic (Cohalm); toți și-au înțeles bine rolurile, au fost bine studiate și interpretate. După producțiune a urmat joc până în dorii de di.

Concert și reprezentație teatrală în Brașovul-vechiu. Corul bisericeii gr. or. din Brașovul-vechiu a dat la 10 septembrie n. un concert cu declamațiuni. La sfârșit s'a jucat comedia „Piatra din casă“ de V. Alexandri.

Reprezentație teatrală în Cuvești. Corul vocal român gr. or. din Cuvești, protopresbiteratul Lipovei, a dat acolo în 5/17 septembrie un concert, inaintea căruia s'a jucat comedia „Idil la țară“.

MUSICĂ.

Dl. George Dima se va strămută la Brașov. Diarele „Tribuna“ și „Gazeta Transilvaniei“ anunță, că escelentul nostru compositor musical, profesor de musica vocală și instrumentală în seminariul archidieceșan din Sibiiu, dirigentul corului Reuniunii române de musică și cânt de acolo, se va strămută la Brașov, unde va ocupa postul de profesor de musică al școalelor me-

di și de conducător al corului bisericeii st. Nicolae. În locul dsale a fost angajat cu începutul noului an școlar ca profesor de musică la seminariul archidieceșan din Sibiiu dl. Timoteiu Popovici, tinerul și talentatul compositor musical, care a funcționat timp de doi ani ca profesor de musică la școalele românești din Brașov. Tocmai primim șcirea din Sibiiu, că mâne sâmbătă la 11/23 septembrie amicii dlui George Dima vor da acolo un banchet de adio în onoarea dsale. Apelul din diare, pentru ținerea banchetului, e semnat de dñii: Dr. Daniil P. Barcianu, Nicolae Bența, dr. Ilie Beu, dr. Vasilie Bologa, Parteniu Cosma, dr. Ioan David, dr. Cornel Diaconovich, dr. Amos Frâncu, dr. Liviu Lemény, Constantin Popp, dr. Octavian Russu, Mateiu Voilean.

Concert la Hațeg. Mâne sâmbătă la 11/23 septembrie dsoarele Olivia Bardosy, Adelina Piso, Valeria Pop și dl. G. Șorban, cari au avut un succes atât de strălucit la Deva, în concertul dat cu ocaziunea adunării generale a Asociațiunii, vor da împreună un concert la Hațeg. Concertul proiectat pentru 3 septembrie pe care l-am anunțat și noi, nu s'a ținut. „Revista Orăștiei“ anunță, că în 1 octombrie aceleași persoane vor da un concert și la Orăștie.

Concert la Bocșa-română. Reuniunea română de lectură din Bocșa-română a arangiat acolo la 5/17 septembrie, cu ocaziunea adunării generale a despărțemintului Asociațiunii o producție musicală, în care s'au cântat compoziții de Vidu, Mureșianu, Porumbescu, Musicescu și Ventura. Apoi a fost joc.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Șciri bisericești. În. Pr. Sa mitropolitul Ioan Mețianu a făcut diarele trecute visitațiune canonică la Zernești, Reșnov și Bran, primit pretotiateni cu entuziasm. — Pr. SSA episcopul dr. Demetriu Radu de la Lugoș a sfințit la 8/20 septembrie noua biserică din Ligid, de lângă Timișoara. — Pr. SSA episcopul Iosif Goldiș al Aradului va sfinți duminică la 12/24 septembrie noua biserică gr. or. română din Bratca, comitatul Bihorului. — Dl. Nicolae Jugănar a dăruit 200 fl. bisericeii din Turcheșul-Săcelelor în Ardeal.

Românii greco-catolici și autonomia catolică. În săptămâna trecută episcopii romano-catolici au ținut în Budapesta o conferență, sub presidiul primatului, în care s'au ocupat de elaboratorul comisiunii de 27, priuitor la organizarea congresului pentru autonomia catolică. La aceasta conferență au luat parte și episcopii români gr. c., în frunte cu mitropolitul din Blaș, care a declarat că biserica gr. c. română, având organizația sa autonomă, Românii uniți nu pot lua parte la lucrările congresului. Conferența a enunțat, că chestiunea aceasta nu aparține cercului de competență a ei. Episcopii și delegații români, s'au diș, au fost chemați la congres prin deciziune mai naltă; este dar treaba lor ce atitudine vor lua față de congres, al căruu plen e singurul foc, care poate hotări în aceasta chestiune.

Curs pedagogic în școala Asociațiunii. Comitetul Asociațiunii, în ședința sa primă după adunarea generală, a luat hotărîrea ca la școala civilă de fete, pe lângă cursul complimentar să deschidă în acest an școlar și un curs pedagogic, pentru elevele care voiesc să fie învățătoare. Pentru acest curs se vor angaja profesorii de la seminariul Andreian dñii dr. I. P. Barcianu și dr. I. Stroia.

Biserica catedrală în Sibiu. În. Pr. Ssa arhiepiscopul și mitropolitul Ioan Meșianu, în numele consistoriului arhiepiscopial al bisericii române ortodoxe din Transilvania, publică concurs pentru planurile, după care voește a zidi biserica catedrală din Sibiu. Planurile sunt a se face după stilul oriental bizantin, cu un spațiu intern cel puțin pentru 1500 persoane. Prețul zidirei, fără ajustarea internă, 300—320 mii coroane. Reflecții au să prezinte două schițe și un preliminar de spese. Premiile de concurs: premiul I cu 2000 coroane, II cu 1500, III cu 1000. Planurile sunt a se trimite la consistoriul arhiepiscopial din Sibiu cel mult până în 3/15 ianuarie 1900. Planurile prezentate se vor examina în timp de 6 săptămâni prin o comisiune de experți, iar premiile se vor plăti după ce vor obține aprobarea sinodului asemenea la 6 săptămâni.

Adunarea Reuniunii învățătorilor din eparchia Cararanebeș, ținută la Orșova în 3 și 4 septembrie n. a avut un succes frumos. Afară de învățători, au luat parte și alții, domni și dame, în deosebi din comitatul Caraș-Severin. Înteu s'a ținut serviciu divin, la care a pontificat protopresbiterul Mihael Popovici și a cântat corul din Lugoj sub conducerea dlui I. Vidu. Președintele I. Ionaș fiind fiind bolnav, a presidat vicepreședintele Traian Lința. Din lucrările adunării relevăm, că s'a admis Abecedarul dlui Iosif Moldovan, proiectul dlui E. Trăila relativ la simplificarea ortografiei s'a recomandat atențiunii consistoriului, s'a decis să se înființeze o foaie pedagogică diecesană, reuniunea are 246 opuri în bibliotecă, cetitori nici unul. Învățătorii St. Albu, I. Miclea, G. Cătana și I. Joandrea au cetit lucrări. Viitoarea adunare se va ține în Oravița.

Școli noue românești în Macedonia. Guvernul român va deschide în curând o școală comercială română în Salonic. Școala română de fete din Bitolia se va reorganiza, adaugându-i-se o secție profesională. Se vor mai înființa 12 școli primare noue în diferite localități, iar în două centre mai însemnate se va face un început de școală primară superioară.

*****

C E N O U.

Hymen. Dl dr. Nicolae Popovici, avocat în Verșeș, s'a logodit cu dsoara Elisabeta Popovici din Becicherecul-mare. — Dl dr. Vasile Ramonțai, avocat în Gherla, s'a cununat cu dsoara Emilia Nemeș, în 10 septembrie la Cluș. — Dl dr. Clemente Barbul și dsoara Eugenia Pop s'a cununat la 18 septembrie în Năsăud. — Dl Iuliu Brut Micu, absolvent de teologie din Blăș, s'a cununat cu dsoara Maria E. Turcu, în 7 septembrie, la Blăș. — Dl Victor Stoicovici din Veșel și dsoara Flora Șorban din Gherla, s'a cununat. — Dl Demetriu Mureșan și dsoara Cornelia Opris s'a cununat la 19 septembrie n. în Chechiș. — Dl George Cismaș și dsoara Ana Toma s'a cununat la 5/17 septembrie în Tohanul-vechiu. — Dl Iosif Aron, învățător la școlile primare centrale române din Brașov, s'a cununat cu dsoara Adela N. Silca. — Dl Romul Roșescu, absolvent de teologie în diecesa Aradului, actualminte funcționar la consistoriul din Arad, s'a logodit cu dsoara Georgina Antonescu, fiica dlui Dimitrie Antonescu, avocat în Arad. — Dl Traian Gall din Rogojel și dsoara Victoria Nemeș din Coșocna se vor cunună la 12/24 septembrie în Coșocna.

Românii la Columna lui Traian în Roma. La 4 octombrie st. n. se va deschide la Roma congresul orientaliștilor, care cuprinde și ethnografia. La acest congres s'a anunțat pân' acuma peste 600 de participanți din toată lumea. România va fi reprezentată prin dnii V. A. Urechia și M. C. Holban. Ca aderenți s'a mai înscris dintre Români dnii Gr. G. Tocilescu, Ioan Kallinderu, V. Maniu, C. Erbiceanu, N. Ionescu, Iosif Vulcan membrii ai Academiei Române; Nitzulescu profesor de la facultatea de teologie din București, Ion Bianu profesor și bibliotecar al Academiei Române, Th. D. Speranță, O. Densușianu, T. Burada, Iuliu Zane, Virgil Popescu, Lupu Antonescu și alții. Românii vor face acolo și o frumoasă manifestație latină, depunând la picioarele Columnei lui Traian o coroană de bronz în onoarea înființatorului Daciei Romane, drept omagiu al națiunii române. Coroana se alcătuește din două ramuri, una de stejar și alta de laur, legate printr'o panglică pe care se află inscripția: „Divului Nerva Trajan, fondator Daciei, Români, oaspeții Romei 1899 octombrie“. În mijlocul coroanei e marca României, iar pe frunze sunt gravate numele principalilor Domni ai României. Autorul acestei coroane este un tiner sculptor, dl Ettore Cadorin, de curând stabilit în România, care a mai făcut diferite lucrări particulare. Coroana a fost turnată la școala de arte și meserii din București.

Dl Alexandru Mocsonyi despre situația politică. „Tribuna“ publică două scrisori ale dlui Alexandru Mocsonyi, prin cari distinsul nostru bărbat își exprimă părerea relativ la situația partidului național și la chestiunea pasivității. Privitor la punctul prim, dsa dice că partidul național, de și împedecat în libera sa mișcare, există și astăzi în întreaga sa organizație reștiră; ceea ce privește pasivitatea, dl Mocsonyi declară, că până când durează situațiunea actuală, avem să ne ferim de ori ce svêrcoliri neputincioase și să se mențină rezistența pasivă.

Despărțimintele Asociațiunii au ținut în duminică trecută, 5/17 septembrie, în două locuri adunări generale: cel din Beiuș la Vascoi; cel din Bocșa-montană, la Bocșa-română. Dintr'un diar maghiar de aici aflăm, că adunarea din Vascoi s'a ținut sub presiunea dlui Antoniu Paladi, director al despărțimintelui și că dl profesor din Beiuș Vasile Dumbrava a cetit o lucrare.

Au murit: Ioan Petrașcu, căpitan cês. și reg. în pensiune, la Sibiu, în 13 septembrie, în etate de 81 ani; — Teodor Lup, fost protopretor, la Gherla, în 7 septembrie, în etate de 70 ani; — Rudolf Bergner, cunoscutul filo-român, în săptămâna trecută la Graz.

*****

Căldindarul săptămânei.

Dum. XIV. după Ros. înainte. Înălț. S. Cruci Ev. Ioan gl. 5, a inv. 3.			
Diua sept.	Căldindarul vechiu	Căld. nou	Soarele.
Duminică	12 Mart. Autonom	24 Gerhard	5 3 5 38
Luni	13 Mart. Corneliu	25 Cleofas	5 37 5 35
Mărti	14 (+) Înălț. St. Cruci	26 Ciprian	5 39 5 33
Mercuri	15 Mart. Nichita	27 Waldemar	5 40 5 31
Joi	16 Cuv. Eufemia	28 Wenceslaw	5 42 5 28
Vineri	16 Mart. Sofia	29 Arch. Mich.	5 44 5 26
Sâmbătă	18 Cuv. Eumeniu	30 Ieronim	5 45 5 24

Avis abonanților nostri. Cu numărul 39 se va încheia treiluniul iulie-septembrie. Rugăm pe aceia ale căror abonamente expiră, să binevoiască a le înnoi de timpuriu.